

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 60/2014

Μεταξύ:

ΑΝΤΙΣΕΛ ΑΦΟΙ Α. ΣΕΛΙΔΗ ΑΕ

Αιτητών

v.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Βασίλης Πάλμας, Μέλος

Αιτητές:

ΑΝΤΙΣΕΛ ΑΦΟΙ Α. ΣΕΛΙΔΗ ΑΕ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Κωνσταντίνο Μιχαήλ, Δικηγόρο για ΠΡΟΥΝΤΖΟΣ & ΠΡΟΥΝΤΖΟΣ ΔΕΠΕ
2. Δημήτρη Κοκκινάκη, Εκπρόσωπο Αιτούσας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Έλενα Συμεωνίδου, Δικηγόρο της Δημοκρατίας
2. Στυλιανό Θεοδώρου, Προϊστάμενο Ομάδας Αναλωσίμων, Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών Υπουργείου Υγείας
3. Αθηνά Κάττου, Συντονίστρια Προσφοράς

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 20 Φεβρουαρίου, 2015

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Αντικείμενο της παρούσας Προσφυγής είναι η απόφαση του Υπουργείου Υγείας, Διεύθυνσης Αγορών και Προμηθειών («η Αναθέτουσα Αρχή») με την οποία αποφασίστηκε η κατακύρωση του διαγωνισμού Σ.Υ. 05//2014 «Προσφορά για την προμήθεια αντιδραστηρίων TROPONIN με παραχώρηση συνοδευόμενου εξοπλισμού για τις ανάγκες των ΜΕΘ, των Καρδιολογικών Τμημάτων και των Τμημάτων Πρώτων Βοηθειών των κρατικών Νοσηλευτηρίων» στην εταιρεία C and V Kriticos Suppliers Ltd («ο επιτυχών»), αντιπρόσωπο της Getein Biotechnology Co. LTD για το ποσό των €143.050 πλέον Φ.Π.Α.

Ο υπό εξέταση διαγωνισμός, προκηρύχθηκε με ανοικτή διαδικασία, στις 17.4.2014. Κριτήριο ανάθεσης ήταν η χαμηλότερη τιμή και τελική ημερομηνία υποβολής προσφορών μετά από παράταση η 11.7.2014.

Συνολικά υποβλήθηκαν τέσσερις (4) προσφορές. Και οι τρεις (3) προσφορές που θεωρήθηκαν ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές των εγγράφων του διαγωνισμού ήταν χαμηλότερες από την προϋπολογισθείσα δαπάνη. Του επιτυχόντα κατά 51,55% , των Αιτητών κατά 22% και του τρίτου κατά 16%.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης σε έκθεσή της ημερ. 8.9.2014 εισηγήθηκε όπως ο διαγωνισμός κατακυρωθεί στον επιτυχόντα, εισήγηση η οποία υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Υγείας.

Οι Αιτητές ισχυρίζονται ότι η προσφορά του επιτυχόντα δεν συνάδει με ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού. Ειδικότερα είναι η θέση τους ότι από την προσφορά του δεν προκύπτει ότι τα αποτελέσματα της ανάλυσης είναι δυνατό να εξάγονται «σε μικρό χρονικό διάστημα με μέγιστο χρόνο τα 20 λεπτά» ως απαιτείται από το «ΕΝΤΥΠΟ 5 – ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ – α/α 1γ». Από την προσφορά του επιτυχόντα, ανέφεραν, το μόνο που προκύπτει είναι ότι πρώτα θα πρέπει να εισαχθεί δείγμα σε μια ειδική «κασέτα». Με την εισαγωγή του αρχίζει η διαδικασία εξέτασης του αίματος και υπάρχει αναμονή 15 λεπτών μέχρι την εμφάνιση μιας κόκκινης μπάντας. Στη συνέχεια, η κασέτα αυτή θα τοποθετηθεί στον αναλυτή και θα αναμένεται το αποτέλεσμα. Ο χρόνος ο οποίος χρειάζεται για να εξαχθεί το αποτέλεσμα μετά τα 15 λεπτά, που είναι το «*reaction time*», ο χρόνος δηλαδή που σύμφωνα με το εγχειρίδιο του κατασκευαστή χρειάζεται για να γίνει η αντίδραση του αντιδραστηρίου με το δείγμα, παραμένει ακαθόριστος. Το μόνο που μπορεί μετά βεβαιότητας να εξαχθεί, ανέφεραν, είναι ότι απαιτούνται τουλάχιστον 15 λεπτά που είναι ο χρόνος αντίδρασης του αντιδραστηρίου με το δείγμα. Στον χρόνο αυτό δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος που χρειάζεται όταν εισέλθει το δείγμα στον αναλυτή μέχρι την εξαγωγή τελικού αποτελέσματος. Χρόνος που είναι

ασαφής και απροσδιόριστος καθώς ως ανέφεραν στη σχετική παραπομπή αναφέρεται μόνο «...*after a certain time the analyzer gives the result*». Ανέφεραν επίσης ότι το αυτόματα δεν σημαίνει και άμεσα. Ούτε από τη βιβλιογραφία που επεσύναψε ο επιτυχών δεν προκύπτει ο ακριβής χρόνος και/ή ο συνολικός χρόνος, για την εξαγωγή του αποτελέσματος, αφού γίνεται μόνο μια αόριστη και/ή εντελώς ακαθόριστη αναφορά με την φράση «...*after a certain time*...».

Επομένως, καταλήγουν, ο χρόνος που απαιτείται για τη διεξαγωγή της εν λόγω εξέτασης (νοουμένου ότι: (α) εάν χρειάζεται αραίωση το δείγμα, τούτο έχει γίνει χειρωνακτικά - και όχι αυτόματα - πριν την τοποθέτηση του δείγματος στην κασέτα, (β) έχει παρέλθει ο χρόνος των 15 λεπτών ακριβώς ως χρόνος αντίδρασης, (γ) έχει εμφανιστεί το red band) είναι τουλάχιστον 15 λεπτά και όχι κατά το μέγιστον 20 λεπτά για την εξαγωγή αποτελέσματος ως η ρητή απαίτηση του όρου α/α 1γ του Εντύπου 5 των Εγγράφων του Διαγωνισμού.

Ισχυρίζονται, επίσης, οι Αιτητές ότι η προσφορά του επιτυχόντα παραβιάζει τον όρο 8.2.4 του Μέρους Α «Οδηγίες προς Οικονομικούς Φορείς» όπου αναφέρεται ότι: «*Κάθε σελίδα των πρωτότυπων αντιτύπων θα πρέπει να είναι μονογραμμένη από τον Προσφέροντα ή τον Εκπρόσωπο του...*». Όπως εξήγησαν επειδή η προσφορά του επιτυχόντα δεν ήταν βιβλιοδετημένη ο εκπρόσωπος του είχε υποχρέωση να θέσει τη μονογραφή του ή να σφραγίσει κάθε σελίδα της προσφοράς.

Περαιτέρω, οι Αιτητές υποστήριξαν ότι ο επιτυχών με την προσφορά του δεν υπέβαλε τα πιστοποιητικά και/ή τα έγγραφα και/ή τα δικαιολογητικά συμμετοχής, σε πρωτότυπη μορφή ή σε μορφή πιστού αντιγράφου ως προνοεί ο όρος 8.3.1.10¹ του Μέρους Α των εγγράφων του διαγωνισμού. Το ουσιώδες του όρου επισήμαναν, προκύπτει από το λεκτικό του όρου με τη χρήση της λέξης «πρέπει». Επεσήμαναν ότι σε περίπτωση που τα πιστοποιητικά δεν είναι σε πρωτότυπη μορφή ή πιστά αντίγραφα, δεν υπάρχει βέβαιος και αντικειμενικός τρόπος διασφάλισης για την Αναθέτουσα Αρχή ότι τα υποβληθέντα πιστοποιητικά δεν είναι προϊόν πλαστογραφίας και/ή πλάνης και/ή νόθευσης και/ή παραποίησης και/ή ανακατασκευής. Το γεγονός ανέφεραν ότι ο επιτυχών επισύναψε απλό φωτοαντίγραφο του πιστοποιητικού LRQA με αρ. PIR0361307, ως συμβαίνει και σε άλλα σημεία της προσφοράς του παραβιάζει την επιτακτική προϋπόθεση των εγγράφων του διαγωνισμού.

Άλλος λόγος ο οποίος προβάλλεται από τους Αιτητές είναι ότι ο επιτυχών προσφοροδότης δεν έχει υποβάλει/καταθέσει πρωτότυπο ή φωτοτυπημένο κατάλογο και/ή φυλλάδια της κατασκευάστριας εταιρείας σε σχέση με τον προσφερόμενο αναλυτή FIA8000 ως ορίζεται στο σημείο 17 του Εντύπου 5 «Πίνακας Προσφοράς και Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές και τους Ειδικούς Όρους» ως «ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ», παρά μόνο αρκέστηκε σε παραπομπές σε

---

¹ «8.3.1.10 Οι Προσφέροντες πρέπει να υποβάλλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά πρωτότυπα ή πιστά αντίγραφα, πλην της δέσμευσης μη Απόσυρσης της Προσφοράς την οποία πρέπει να υποβάλλουν πρωτότυπη».

εκτυπωμένες σελίδες από το διαδίκτυο στις οποίες γίνεται αναφορά στον εν λόγω αναλυτή.

Υποστηρίζουν επίσης οι Αιτητές ότι η Αναθέτουσα Αρχή, με βάση το άρθρο 61 του Ν. 12(Ι)/2006, είχε υποχρέωση να ζητήσει διευκρινίσεις για την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της προσφοράς του επιτυχόντα. Η προσφορά του, ανέφεραν, είναι κατά 52% φθηνότερη, από την προϋπολογισθείσα δαπάνη και περίπου 40% φθηνότερη από τις άλλες δύο εντός προδιαγραφών προσφορές. Ναι μεν και οι δύο άλλες εντός προδιαγραφών προσφορές είχαν χαμηλότερη τιμή όχι όμως στο βαθμό της προσφοράς του επιτυχόντα. Όπως ενώπιον μας, ισχυρίστηκαν, ναι μεν είναι στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης η αποδοχή ή η απόρριψη μιας προσφοράς λόγω ασυνήθιστα χαμηλής τιμής, αυτή όμως πρέπει να ασκείται στα πλαίσια και με βάση τις γενικές πάγιες αρχές του Διοικητικού Δικαίου. Στην απουσία ανέφεραν διερεύνησης και/ή εξέτασης και/ή αναζήτησης διευκρινίσεων υπάρχει κατάφωρη παραβίαση των διατάξεων του Ν. 12(Ι)/2006 αλλά και της Εγκυκλίου ΓΛ/ΑΑΔΣ 48, του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας και η απόφαση είναι προϊόν μη δέουσας έρευνας και ελήφθη με πλάνη περί τα πράγματα. Η χαμηλότερη τιμή, ανέφεραν, κατά 52% από την προϋπολογιζόμενη δαπάνη είναι άμεσα συνυφασμένη με την ποιότητα του προσφερόμενου συστήματος το οποίο είναι πεπαλαιωμένο, αφού η όλη διαδικασία δεν είναι αυτοματοποιημένη. Το δείγμα του αίματος χρειάζεται αραίωση, η οποία γίνεται χειρωνακτικά, επιβάλλεται συνεχής επίβλεψη εν αναμονή του χρόνου αντίδρασης με κίνδυνο εάν υπάρξει υπέρβαση του

προκαθορισμένου ορίου αναμονής των 15 λεπτών τα αποτελέσματα να μην είναι ακριβή.

Επίσης, υποστήριξαν, παραβιάστηκε η αρχή της ισότητας επειδή η Αναθέτουσα Αρχή δεν προέβηκε σε δέουσα έρευνα για να διαπιστώσει και να επαληθεύσει τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τον επιτυχόντα και δεν αξιολόγησε την προσφορά του σύμφωνα με τα κριτήρια που τίθενται στο διαγωνισμό, όπως αξιολογήθηκαν οι λοιποί προσφοροδότες.

Τέλος, υποστήριξαν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν αναιτιολόγητη και/ή μη επαρκώς αιτιολογημένη κατά παράβαση των αρχών του διοικητικού δικαίου εν συνόλω αλλά και της αρχής της καλής πίστης, αφού, ως υπέβαλαν, η αιτιολογία δεν ήταν σαφής κατά τρόπο που να μην υπάρχουν αμφιβολίες αναφορικά με τον πραγματικό λόγο για τον οποίο ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση.

Η Αναθέτουσα Αρχή απέρριψε όλους τους ισχυρισμούς των Αιτητών. Υποστήριξε ότι από την τεχνική προσφορά του επιτυχόντα προκύπτει η πλήρωση των προϋποθέσεων του υπό στοιχείο 1γ του Εντύπου 5 των εγγράφων του διαγωνισμού το οποίο απαιτεί να εξάγονται αποτελέσματα με μέγιστο αποδεχτό διάστημα τα 20 λεπτά. Από την τεχνική προσφορά του επιτυχόντα, ανέφερε, διαφαίνεται ότι με την εισδοχή της «κασέτας» στον αναλυτή το αποτέλεσμα βγαίνει αυτόματα από τη στιγμή που ο χειριστής πατήσει το κουμπί με την ένδειξη «OK». Δεν υπάρχει, όπως υποστήριξε, οποιοσδήποτε άλλος χρόνος αναμονής για να εξασφαλιστεί το

αποτέλεσμα. Όπως επεσήμανε η προσπάθεια διαχωρισμού του χρόνου αντίδρασης «reaction time» και του χρόνου εξαγωγής αποτελέσματος είναι παραπλανητική. Όντως πρόσθεσε, υπάρχει χρόνος αναμονής 15 λεπτών για να δοθεί το αποτέλεσμα αλλά το αποτέλεσμα εξάγεται αυτόματα. Μετά την πάροδο των 15 λεπτών και αφού πατηθεί το κουμπί με την ένδειξη «OK» το αποτέλεσμα εξάγεται αυτόματα χωρίς να υπάρχει οποιοσδήποτε χρόνος περαιτέρω αναμονής. Συνεπώς ανέφερε ο σχετικός όρος πληρούται καθώς ο χρόνος που απαιτείται για την εξαγωγή τελικού αποτελέσματος εμπίπτει εντός του μέγιστου χρονικού ορίου των 20 λεπτών. Σχολιάζοντας το γεγονός ότι το αίμα χρειάζεται αραίωση, η οποία γίνεται χειρωνακτικά και όχι αυτόματα, υπέδειξε ότι αυτό δεν έχει σχέση με τον μέγιστο χρόνο εξαγωγής αποτελέσματος.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι η προσφορά δεν είναι μονογραφημένη και/ή σφραγισμένη η Αναθέτουσα Αρχή υπέβαλε ότι η προσφορά του επιτυχόντα, είναι μονογραφημένη σε όλα τα ουσιώδη έντυπα της προσφοράς. Περαιτέρω, η προσφορά του είναι βιβλιοδετημένη με τρόπο που δεν υπάρχει δυνατότητα παρέμβασης και σύμφωνα με τη νομολογία, θα ήταν αρκετή η μονογραφή της πρώτης και τελευταίας σελίδας της προσφοράς. Διευκρίνισε επίσης ότι η προσφορά του δεν είναι δεκτική επέμβασης επειδή δεν είναι δεμένη σε τύπο σπινάλ. Η προσφορά αυτή καθεαυτή είναι βιβλιοδετημένη ως απαιτείται από το Έντυπο 5 και μόνο η βιβλιογραφία που τη συνοδεύει είναι σε τύπο σπινάλ.

Σ' ότι αφορά τη θέση των Αιτητών ότι ο επιτυχών με την προσφορά του δεν προσκόμισε τα απαραίτητα δικαιολογητικά υπό μορφή πρωτοτύπου ή πιστού αντιγράφου όπως προνοεί ο όρος 8.3.1.10 των εγγράφων του διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή, σημείωσε ότι ο εν λόγω όρος δεν είναι ουσιώδης. Η θέση αυτή ανέφερε ενισχύεται από το γεγονός ότι ο όρος 8.3.1.11 του Μέρους Α των εγγράφων του διαγωνισμού επιτρέπει την αποσαφήνιση ή τη συμπλήρωση των κατατεθειμένων δικαιολογητικών. Εάν ο όρος ήταν ουσιώδης δεν θα ήταν δυνατή η εκ των υστέρων συμπλήρωση των δικαιολογητικών.

Για την κατ' ισχυρισμό των Αιτητών παράλειψη έρευνας των προσκομισθέντων πιστοποιητικών για να διαπιστωθεί η αυθεντικότητα τους ανέφερε ότι από τη στιγμή που δεν υπήρχε οποιαδήποτε αμφιβολία δεν υπήρχε λόγος περαιτέρω έρευνας.

Η Αναθέτουσα Αρχή απέρριψε και τον ισχυρισμό ότι ο επιτυχών δεν υπέβαλε καταλόγους και φυλλάδια του κατασκευαστή για τον αναλυτή FIA8000. Όπως ο ίδιος κατά την συμπλήρωση του Εντύπου 5 διευκρινίζει κατατίθεται πρωτότυπος κατάλογος και φυλλάδια της κατασκευάστριας εταιρείας στα οποία αναγράφεται ο αριθμός του προσφερόμενου είδους και υποείδους αν υπάρχει. Για κάθε είδος και υποείδος γίνεται παραπομπή σε κωδικό και σε σελίδα καταλόγου ή φυλλαδίου της κατασκευάστριας εταιρείας. Μαζί με το πρωτότυπο κατατέθηκε και ένας (1) φωτοτυπημένος κατάλογος και φυλλάδια της κατασκευάστριας εταιρείας. Στα φυλλάδια που προσκόμισε ο επιτυχών περιλαμβάνεται και η πληροφόρηση που

προσφέρει η κατασκευάστρια εταιρεία στο διαδίκτυο, γεγονός το οποίο δεν απαγορεύεται από τους όρους του διαγωνισμού. Εν πάση περιπτώσει κατέληξε προσκομίστηκαν όχι μόνο φυλλάδια από το διαδίκτυο αλλά και εγχειρίδιο χρήσης του προσφερόμενου αναλυτή από την κατασκευάστρια εταιρεία.

Σχετικά με τη θέση των Αιτητών ότι η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε να αναζητήσει διευκρινήσεις δεδομένου ότι η προσφορά του επιτυχόντα είναι κατά 52% περίπου χαμηλότερη από την προϋπολογισθείσα δαπάνη, ανέφερε ότι αυτή δεν ευσταθεί. Είναι η θέση της Αναθέτουσας Αρχής ότι με βάση το Ν. 12(Ι)/2006 από τη στιγμή που δεν είχε πρόθεση να απορρίψει την προσφορά του δεν είχε υποχρέωση να ζητήσει διευκρινίσεις για τη χαμηλή τιμή του.

Προς υποστήριξη της θέσης της επικαλέστηκε το άρθρο 61 του Ν. 12(Ι)/2006, αλλά και προηγούμενη απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών στην Προσφυγή αρ. 47/2011, *Vouros Healthcare Ltd v. Υπουργείου Υγείας, Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών*, ημερ. 1.2.2012, η οποία ως ανέφερε επικυρώνει τη θέση της.

Ούτε ο ισχυρισμός για παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανέφερε ευσταθεί εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή δεν χειρίστηκε με διαφορετικό τρόπο τους προσφοροδότες. Το θέμα εάν ορθώς κρίθηκε η προσφορά του επιτυχόντα ως πληρούσα τους όρους του διαγωνισμού δεν άπτεται παραβίασης του Άρθρου 28 του Συντάγματος.

Τέλος η Αναθέτουσα Αρχή απέρριψε και τον ισχυρισμό ότι η πράξη είναι αναιτιολόγητη και ότι παραβιάζει την αρχή της καλής πίστης. Η εν λόγω αρχή, ανέφερε, σκοπεί στον αποκλεισμό της αυθαιρεσίας στην διοικητική λειτουργία αλλά δεν υπερφαλαγγίζει την αρχή της σύννομης λειτουργίας της διοίκησης η οποία είναι συνυφασμένη, όπως και κάθε λειτουργία, με την αρχή του κράτους δικαίου. Επίσης δεν μεταβάλλει τις αρχές δικαίου που διέπουν την άσκηση εξουσιών που εναποτίθενται σε διοικητικό όργανο, ούτε προεξοφλεί την άσκηση εξουσίας που παρέχεται και παρέπεμψε σχετικά για τα πιο πάνω στις *Δημοκρατία v. Παπαφώτη (1997) 3 ΑΑΔ 191*, *Tamassos Tobacco Suppliers & Co v. Δημοκρατίας (1992) ΑΑΔ 60*, *Παμπόρη v. Δημοκρατίας 164/95 ημερ. 15.12.1995*.

Είναι καλά νομολογημένο ότι οι όροι διαγωνισμού υπέχουν θέση πράξεων κανονιστικού περιεχομένου η παραβίαση των οποίων οδηγεί σε ακυρότητα (*Δημοκρατία v. S. Kyriakos Euromarket Ltd, (2000) 3 ΑΑΔ 692*). Βέβαια δεν είναι όλοι οι όροι διαγωνισμού ουσιώδεις. Διακρίνονται σε ουσιώδεις ή επουσιώδεις ανάλογα με τη σημασία που αυτοί κρίνεται ότι έχουν στην όλη συμμετοχή και διαδικασία του διαγωνισμού (*Tamassos Tobacco Suppliers v. Δημοκρατίας (1992) 3 ΑΑΔ 60*). Κατά πόσο όρος είναι ή όχι ουσιώδης κρίνεται στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων και εξαρτάται από τη σημασία που ο όρος έχει για την κατακύρωση της προσφοράς χωρίς να παραβλέπεται ότι δημόσιος διαγωνισμός αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση δημόσιου συμφέροντος με την παραγωγή έργων κοινής ωφελείας (*Ε. Φιλίππου Ατδ v. Δημοκρατίας (2004) 3 ΑΑΔ.*)

Η προδιαγραφή στο ΕΝΤΥΠΟ 5 – ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ – α/α 1γ», προνοεί ότι:

1γ «τα αποτελέσματα να εξάγονται σε μικρό χρονικό διάστημα με μέγιστο αποδεκτό χρόνο τα 20 λεπτά».

Δεν χωρεί αμφιβολία ότι ο πιο πάνω όρος είναι ουσιώδης όρος του διαγωνισμού, για το λόγο ότι έχει άμεση σχέση με το αντικείμενο του διαγωνισμού και το σκοπό που επιδιώκεται με αυτόν που δεν είναι άλλος από την έγκαιρη και έγκυρη εξέταση δείγματος αίματος με σκοπό την έγκαιρη διάγνωση εμφράγματος του μυοκαρδίου. Όπως έχει αναφερθεί από τους Αιτητές και δεν έχει αμφισβητηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή «οι τροπονίνες είναι ευαίσθητοι δείκτες μυοκαρδιακής βλάβης».

Εν πάση περιπτώσει ούτε η πλευρά των Αιτητών, αλλά ούτε και η Αναθέτουσα Αρχή αμφισβήτησε το ουσιώδες του εν λόγω όρου.

Προτού προχωρήσουμε στην εξέταση των κατ' ισχυρισμό τεχνικών αποκλίσεων του επιτυχόντα θα πρέπει να επαναλάβουμε την νομολογιακή αρχή ότι η κρίση της διοίκησης επί τεχνικών θεμάτων τα οποία προϋποθέτουν τεχνικές και εξειδικευμένες γνώσεις είναι γενικά ανέλεγκτη εφόσον δεν συντρέχει πλάνη περί τα πράγματα, κακή χρήση διακριτικής εξουσίας ή προκύπτει έλλειψη αιτιολογίας (Βλ. *Λαμπριανίδης ν. Δήμου Λάρνακας (1990) 3 Α.Α.Δ., 664, Ράφτης ν. Κυπριακής Δημοκρατίας κ.α. (2002) 3 Α.Α.Δ. 345, 361*) και ότι η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών δεν υπεισέρχεται σε εξειδικευμένη μελέτη των τεχνικών φυλλαδίων

και/ή υπολογισμών για να αποφασίσει επί των τεχνικών θεμάτων ή να υποκαταστήσει το έργο της Επιτροπής Αξιολόγησης (*Κουτσού ν. Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (2001) 3 Α.Α.Δ. 311,314*).

Σε σχέση με τον πρώτο ισχυρισμό των Αιτητών ο οποίος είναι και ο βασικός τους ισχυρισμός παρατηρούμε τα εξής.

Η προδιαγραφή στο Έντυπο 5 δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εξάγονται τα αποτελέσματα. Το απαραίτητο είναι να εξάγονται σε 20 λεπτά ή λιγότερο. Συνεπώς εάν από την εισαγωγή του δείγματος μέχρι τη λήψη του αποτελέσματος παρεμβάλλεται ανθρώπινη ενέργεια αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με τον όρο του διαγωνισμού. Το σημαντικό είναι το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την εξαγωγή του αποτελέσματος έστω κι' αν απαιτείται ενέργεια από την πλευρά του χειριστή η οποία εξυπακούεται ότι θα γίνει έγκαιρα εφόσον αναμένεται να ληφθεί το αποτέλεσμα. Έχουμε εξετάσει με κάθε προσοχή την προσφορά του επιτυχόντα σε σχέση με το συγκεκριμένο ζήτημα. Εκείνο το οποίο εντοπίζουμε είναι ότι ο επιτυχών για τη συμμόρφωση του με την απαίτηση α/α 1γ του Εντύπου 5 παραπέμπει σε συγκεκριμένες σελίδες επισυναπτομένων στην προσφορά του εγγράφων στις οποίες γίνεται σαφής αναφορά ότι από τη στιγμή που το δείγμα αίματος τοποθετείται στον αναλυτή (test card) υπάρχει χρόνος αναμονής 15 λεπτών προτού *«insert the card immediately into FIA8000 and press “OK” button, the test card can be detected and the result will be printed automatically»*.

Ως προς το χρόνο εξαγωγής του αποτελέσματος αναφορές υπάρχουν στις σελ. 31, 41 και 53 των εγγράφων που υπέβαλε ο επιτυχών με την προσφορά του.

Έχοντας υπόψη τα όσα παρατίθενται στην προσφορά του επιτυχόντα αλλά και το γεγονός ότι στην Επιτροπή Αξιολόγησης συμμετείχαν δύο ειδικοί καρδιολόγοι οι οποίοι γνωρίζουν τον σκοπό των συγκεκριμένων αναλύσεων αλλά και την ανάγκη για έγκαιρη εξαγωγή του αποτελέσματος δεν βλέπουμε με όσα οι Αιτητές προώθησαν ενώπιον μας, περιθώριο επέμβασής μας στην καθόλα εύλογη κατάληξη τους. Οι Αιτητές δεν έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο καταδειξει ότι η απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής σε σχέση με το συγκεκριμένο ζήτημα είναι πεπλανημένη ή εκτός των ορίων της ορθής άσκησης της διακριτικής της ευχέρειας. Το γεγονός το οποίο ανέφεραν οι Αιτητές, ότι δηλαδή στον χρόνο αντίδρασης των 15 λεπτών πρέπει να προστεθεί και ο χρόνος που χρειάζεται για την αραιώση του αίματος από τον χειριστή, δεν βοηθά αφού ο χρόνος που καθορίζεται από τον όρο δεν μπορεί να είναι ο χρόνος από τη λήψη του αίματος αλλά ο χρόνος που τα Μηχανάκια για αντιδραστήρια Τροπονίνης και NT Pro BNP Test εξάγουν το αποτέλεσμα.

Εν πάση περιπτώσει και ανεξάρτητα από τα πιο πάνω θα λέγαμε ότι οι ισχυρισμοί των Αιτητών εν πολλοίς αγγίζουν τεχνικά θέματα τα οποία εκφεύγουν του αναθεωρητικού ελέγχου μας. Το κατά πόσο το σύστημα που πρόσφερε ο επιτυχών είναι πεπαλαιωμένο επειδή απαιτεί ανθρώπινη ενέργεια, ως ο ισχυρισμός των Αιτητών, από τη στιγμή που πληροί τους όρους του διαγωνισμού δεν μπορεί να

αποκλεισθεί αλλά ούτε και σύστημα που απαιτεί ανθρώπινη ενέργεια άνευ ετέρου είναι πεπαλαιωμένο.

Προτού προχωρήσουμε στην εξέταση των επόμενων λόγων ακυρότητας που θέτουν οι Αιτητές θα θέλαμε, υπό τύπο γενικού σχολίου και άνευ επηρεασμού όσων έχουμε αναφέρει πιο πάνω, να σημειώσουμε ότι σε τέτοιου είδους διαγωνισμούς η Αναθέτουσα Αρχή καλό θα ήταν με τους όρους του διαγωνισμού είτε να ζητά δείγμα του προσφερόμενου προϊόντος για επίδειξη και αξιολόγηση του, είτε με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας να ζητά παρουσίαση του προσφερόμενου προϊόντος έτσι ώστε να έχει καλύτερη εικόνα και αντίληψη του τρόπου λειτουργίας για αξιολόγηση του.

Σ' ότι αφορά το ζήτημα της ασυνήθιστα χαμηλής τιμής το οποίο οι Αιτητές θέτουν σε συνδυασμό με το ζήτημα της πλήρωσης της προδιαγραφής α/α 1γ του Εντύπου 5 παρατηρούμε τα εξής.

Το άρθρο 61 του Ν. 12(Ι)/2006, το οποίο ρυθμίζει το ζήτημα της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς προβλέπει ότι:

«1.-(1) Εάν, για δεδομένη σύμβαση, προσφορά φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με το αντικείμενο της, η αναθέτουσα αρχή, πριν να απορρίψει την προσφορά αυτή, ζητά γραπτώς τις διευκρινίσεις εκείνες για τη σύνθεση της προσφοράς που τυχόν κρίνει σκόπιμες. Οι διευκρινίσεις αυτές δύναται να αφορούν ιδιαίτερα-

(α) Τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου δομικής κατασκευής, της μεθόδου κατασκευής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών·

(β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή/και τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση του έργου, την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών·

(γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών που προτείνει ο προσφέρων·

(δ) την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της εργασίας και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης της σύμβασης·

(ε) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

(2) Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα, τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των παρασχεθέντων δικαιολογητικών.

(3) Εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά δύναται να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα, και εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία τάσσει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε νομίμως. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει, μέσω της Αρμόδιας Αρχής Δημόσιων Συμβάσεων, την Επιτροπή σχετικά».

Εκείνο το οποίο προκύπτει από το λεκτικό του πιο πάνω άρθρου είναι ότι η Αναθέτουσα Αρχή έχει τη δυνατότητα να απορρίψει μια προσφορά εάν αυτή φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με το αντικείμενο της. Πριν όμως την απορρίψει έχει υποχρέωση να ζητήσει γραπτώς διευκρινίσεις από τον προσφοροδότη σε σχέση με συγκεκριμένα ζητήματα όπως αυτά προσδιορίζονται στο πιο πάνω άρθρο. Με άλλα λόγια καμιά προσφορά δεν μπορεί να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή χωρίς να ζητηθούν διευκρινίσεις. Κάθε προσφοροδότης για τον οποίο υπάρχει υπόνοια ότι υπέβαλε προσφορά ασυνήθιστα χαμηλή θα πρέπει να

έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει δικαιολογητικά σχετικά με τα διάφορα στοιχεία της προσφοράς του τα οποία βέβαια η Αναθέτουσα Αρχή θα εξετάσει και θα αποφασίσει κατά πόσο θα αποδεχθεί ή όχι. Οι Αιτητές μας παρέπεμψαν στην υπόθεση *Logicom Public Ltd v. 1. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών, 2. Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Υπόθ. Αρ. 153/2008* ημερ. 27 Αυγούστου, 2009 η οποία επικυρώθηκε κατ' Έφεση βλ. *Logicom Public Limited v. 1. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών 2. Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Αναθ. Έφεση 153/2009* ημερ. 14.1.20014. Τα γεγονότα όμως εκεί διαφοροποιούνται από τα γεγονότα της παρούσας. Εκεί τόσο η προσφορά των εφεσειόντων όσο και η προσφορά του επιτυχόντα είχαν κριθεί ως ασυνήθιστα χαμηλές και προτού απορριφθούν ζητήθηκαν διευκρινίσεις.

Το ζήτημα της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εξετάστηκε από το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις **Impresa Lombardini SpA – Impresa Generaledi Costruzioni v ANAS (C-285/99) and Impresa Ing. Mantovani SpA vANAS - (C-286/99)**, ημερομηνίας 27.11.2001 όπου, μεταξύ άλλων, στις σκέψεις 51, 53 και 55 αναφέρονται τα εξής.

«51 Κατά συνέπεια, το άρθρο 30, παράγραφος 4, της οδηγίας προϋποθέτει κατ' ανάγκην την εφαρμογή μιας διαδικασίας ελέγχου των προσφορών, κατόπιν ακρόασης των ενδιαφερομένων, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή έκρινε ως ασυνήθιστα χαμηλές, επιβάλλοντας στην αρχή αυτή την υποχρέωση, αφού έλαβε γνώση όλων των προσφορών και πριν από την απόφαση για την ανάθεση του έργου, να ζητήσει κατ' αρχάς εγγράφως διευκρινίσεις για τα στοιχεία της προσφοράς για την οποία υπάρχει η υπόνοια ότι είναι ασυνήθιστα χαμηλή τα οποία της δημιούργησαν συγκεκριμένες επιφυλάξεις και να

εκτιμήσει ακολούθως την προσφορά αυτή υπό το πρίσμα των δικαιολογήσεων που παρέσχε ο συγκεκριμένος υποψήφιος σε απάντηση στο αίτημα αυτό.

53 Πράγματι, είναι σημαντικό να μπορεί κάθε υποψήφιος για τον οποίο υπάρχει υπόνοια ότι υπέβαλε προσφορά ασυνήθιστα χαμηλή να προβάλλει λυσιτελώς την άποψή του ως προς το σημείο αυτό και να έχει τη δυνατότητα να προσκομίσει κάθε είδους δικαιολογητικό σχετικά με τα διάφορα στοιχεία της προσφοράς του σε χρόνο – τοποθετούμενο κατ' ανάγκην μετά από το άνοιγμα του συνόλου των φακέλων – κατά τον οποίο γνωρίζει όχι μόνον το κατώφλιο ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς που ισχύει για το έργο και το γεγονός ότι η προσφορά του είναι ασυνήθιστα χαμηλή, αλλά επίσης και τα συγκεκριμένα σημεία που δημιούργησαν ερωτηματικά στην αναθέτουσα αρχή.

55 Έτσι, αφενός, από το ίδιο το γράμμα της προαναφερθείσας διατάξεως, που είναι διατυπωμένη με επιτακτικούς όρους, προκύπτει ότι εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή, πρώτον, να εντοπίσει τις ύποπτες προσφορές, δεύτερον, να παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποδείξουν τη σοβαρότητα των προσφορών τους, ζητώντας τους τις διευκρινίσεις που η αναθέτουσα αρχή κρίνει σκόπιμες, τρίτον, να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια των εξηγήσεων που παρείχαν οι ενδιαφερόμενοι και, τέταρτον, να αποφασίσει σχετικά με το αν θα δεχθεί ή αν θα απορρίψει τις προαναφερθείσες προσφορές. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι οι εγγενείς απαιτήσεις της προσβλέπουσας την ακρόαση των ενδιαφερομένων μερών διαδικασίας ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 4, της οδηγίας, έχουν τηρηθεί παρά μόνον στον βαθμό που ακολουθήθηκαν διαδοχικά όλα τα περιγραφέντα στάδια».

Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι τα πιο πάνω λέχθηκαν σε σχέση με αποκλεισθέντα προσφοροδότη από τον οποίο δεν ζητήθηκαν διευκρινίσεις το ζήτημα της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς είναι ζήτημα που πρέπει να εξετάζεται εφόσον συνδέεται με τον υγιή ανταγωνισμό και άλλες αρχές που διασφαλίζονται από τον περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμο του 2006, Ν. 12(I)/2006. Η έννοια της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς βέβαια δεν ορίζεται

αλλά ούτε και καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του κατωφλίου της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Αυτό επαφίεται στην κρίση της Αναθέτουσας Αρχής η οποία με βάση τα δεδομένα τα οποία έχει, ή ακόμη και στη βάση συγκεκριμένων κατωφλίων, γνωρίζει και μπορεί να κρίνει τότε και γιατί μια προσφορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασυνήθιστα χαμηλή.

Στην παρούσα περίπτωση με δεδομένη την κατάληξη μας ότι η κρίση της Αναθέτουσας Αρχής για συμμόρφωση της προσφοράς του επιτυχόντα με την τεχνική προδιαγραφή α/α 1γ του Εντύπου 5 το ζήτημα της χαμηλής τιμής εξασθενεί δεδομένου ότι αυτό οι Αιτητές το έχουν διασυνδέσει άμεσα με την πλήρωση της προϋπόθεσης α/α 1γ του Εντύπου 5, χωρίς βέβαια να λέμε ότι παύει να υφίσταται, αφού δεν είναι ξένο με τον υγιή ανταγωνισμό, τη διαφάνεια και την εξασφάλιση σοβαρών προσφορών. Η Αναθέτουσα Αρχή όπως προκύπτει από το πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν προσανατολίστηκε σε απόρριψη της προσφοράς του επιτυχόντα ώστε να αναδύεται ζήτημα αναζήτησης διευκρινίσεων. Αφού διαπίστωσε τη συμμόρφωση της προσφοράς των Αιτητών με τους όρους του διαγωνισμού αποφάσισε την κατακύρωση του διαγωνισμού στον επιτυχόντα χωρίς να παραβλέπει ότι αυτή ήταν κατά 51,55% χαμηλότερη από την προϋπολογισθείσα δαπάνη, για την οποία όμως κατά την κρίση της με όσα καταγράφονται κρίνεται εύλογη. Για την κρίση της αυτή έλαβε υπόψη τι ίσχυε στους προηγούμενους διαγωνισμούς στους οποίους μόνο μία εταιρεία προσέφερε το ζητούμενο προϊόν. Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι στον παρόντα διαγωνισμό αυξήθηκε ο αριθμός των

ειδών που ζητούνται αυξήθηκε και ο αριθμός των προσφοροδοτών για το είδος Troponin T. Αυξήθηκε δηλαδή ο ανταγωνισμός που δικαιολογεί και τη μείωση στην τιμή του. Στην έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης ημερ. 27.8.2014 αναφέρονται συγκεκριμένα τα εξής.

«Βάσει των πιο πάνω, η Επιτροπή Αξιολόγησης εισηγείται ομόφωνα την κατακύρωση του διαγωνισμού στην πρώτη πιο φθηνή και εντός προδιαγραφών εταιρεία, που είναι η εταιρεία C and V Kriticos Suppliers Ltd (T1) στη συνολική τιμή των €143.050,00 μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.. Η τιμή κατακύρωσης (€143.050,00) παρουσιάζει μείωση 51,55% από την εκτίμηση κόστους (€295.300,00). Προσφέρει προϊόντα της κατασκευάστριας εταιρείας Getein Biotechnology Co. Ltd.

[...]

Η συνολική τιμή που προκύπτει για τα κατακυρωθέντα είδη (€143.050,00) παρουσιάζεται κατά 51,55% μειωμένη σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση δαπάνης €295.300,00.

Η εν λόγω μείωση (51,55%) προκύπτει για το λόγο ότι στους προηγούμενους διαγωνισμούς, είχαν ζητηθεί μόνο τα αντιδραστήρια Troponin T, που μόνο μια εταιρεία προσέφερε στην Κύπρο. Στον εν λόγω διαγωνισμό αυξήθηκε ο ανταγωνισμός γιατί στις προδιαγραφές ζητούσαμε αντιδραστήρια Troponin T ή Troponin I».

Υποστήριξαν οι Αιτητές ότι επειδή τόσο οι ίδιοι όσο και ο τρίτος προσφοροδότης προσέφεραν Troponin T δεν ευσταθεί η θέση της Αναθέτουσας Αρχής ότι η τιμή του επιτυχόντα οφείλεται στην αύξηση του ανταγωνισμού. Υπέδειξαν ότι καίτοι η προσφορά τους όπως και του τρίτου προσφοροδότη είναι χαμηλότερες από την προϋπολογιζόμενη εκτίμηση, είναι ψηλότερες από την προσφορά του επιτυχόντα κατά 30%. Οι Αιτητές ενώπιον μας δεν αμφισβήτησαν ότι σε προηγούμενους διαγωνισμούς την Troponin T προσέφερε μόνο μία εταιρεία ενώ στον παρόντα

διαγωνισμό το προϊόν αυτό προσφέρθηκε από τρεις εταιρείες. Το γεγονός αυτό από μόνο του, έστω και αν οι τρεις εταιρείες πρόσφεραν *Troponin T*, φανερώνει αύξηση του ανταγωνισμού η οποία χωρίς αμφιβολία επηρεάζει τις τιμές. Υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης καταλήγουμε ότι δεν τίθεται ζήτημα παράβασης του άρθρου 61 του Ν. 12(Ι)/2006 λόγω μη αναζήτησης διευκρινίσεων σε σχέση με την τιμή της προσφοράς του επιτυχόντα.

Σ' ότι αφορά τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι η προσφορά του επιτυχόντα δεν ήταν μονογραφημένη ούτε αυτός ευσταθεί.

Ο όρος 8.2.4 του Μέρους Α των Εγγράφων του διαγωνισμού «Οδηγίες προς Οικονομικούς φορείς» προνοεί ότι:

«Κάθε σελίδα των πρωτότυπων αντιτύπων θα πρέπει να είναι μονογραμμένη από τον Προσφέροντα η εκπρόσωπο του. Σε περιπτώσεις βιβλιοδετημένων στοιχείων μπορεί να μονογραφηθεί μόνο η πρώτη και η τελευταία σελίδα».

Στην ***RTD TALOS LTD κ.α ν. ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Υπόθεση Αρ. 10/2009, 18 Μαρτίου 2011*** αναφέρεται ότι «βιβλιοδεσία» με σπирάλ δεν αποτελεί βιβλιοδεσία ενώ στην ***ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ Σ. ΠΕΤΡΟΣ ΑΔΕΛΦΟΙ ΛΤΔ ν. ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ, Υπόθεση Αρ. 1792/2007, 21 Μαΐου 2009***, αποφασίστηκε ότι σε περιπτώσεις μη βιβλιοδετημένων προσφορών η παράλειψη μονογραφής εγγράφων δεν επιφέρει από μόνη της ακυρότητα αλλά συναρτάται με τη φύση και τη σημασία των εγγράφων των οποίων παραλείφθηκε η μονογραφή. Στην εν λόγω υπόθεση η

πρώτη και τελευταία σελίδα οι οποίες δεν ήταν μονογραφημένες δεν περιείχαν οποιαδήποτε στοιχεία ουσιαστικής σημασίας ή οτιδήποτε που είχε σχέση προσωπικά με τους εκεί Αιτητές. Συνεπώς, κατέληξε το Δικαστήριο η παράλειψη μονογράφησης τους δεν ήταν ουσιαστικής σημασίας αφού δεν μπορούσε να έχει αποφασιστική σημασία στη λήψη της απόφασης για κατακύρωση της προσφοράς. Στην παρούσα περίπτωση όλα τα έγγραφα της προσφοράς του επιτυχόντα ανεξάρτητα εάν αυτή είναι ή όχι βιβλιοδετημένη είναι μονογραφημένα και η προσφορά του φέρει σφραγίδα και υπογραφή. Όλα τα έγγραφα τα οποία συναρτώμενα με τη δέσμευση και την ποιότητα της προσφοράς του είναι υπογεγραμμένα με αποτέλεσμα η παράλειψη μονογραφών επί συνοδευτικών εγγράφων να καθίσταται επουσιώδης. Εν πάση περιπτώσει ανάγνωση του σχετικού όρου δεν βλέπουμε να απαιτεί όπως η προσφορά είναι βιβλιοδετημένη. Απλά στις περιπτώσεις που είναι βιβλιοδετημένη δίδεται μια άλλη δυνατότητα. Εξάλλου το ζήτημα κατά πόσο μια προσφορά είναι βιβλιοδετημένη αποτελεί ζήτημα εν πολλοίς τεχνικό. Έχοντας υπόψη τα αποφασισθέντα στην *Tamassos Tobacco Supplier and Co v. Δημοκρατίας* (πιο πάνω) έχουμε την άποψη ότι ο όρος όπως είναι διατυπωμένος εκείνο που απαιτεί είναι όπως κάθε σελίδα των πρωτοτύπων αντιτύπων της προσφοράς είναι μονογραμμένη όχι όμως και των συνοδευτικών εγγράφων όπως η βιβλιογραφία ή συνοδευτικά φυλλάδια. Η μονογραφή σ' αυτά (Green Dot (Cyprus) Public Co και WEEE Electrolycrosis Cyprus Ltd) από τον προσφέροντα δεν βλέπουμε ποια σημασία μπορεί να έχει.

Περαιτέρω, οι Αιτητές ισχυρίστηκαν ότι τα δικαιολογητικά συμμετοχής δεν υπεβλήθησαν είτε πρωτότυπα είτε υπό την μορφή πιστού αντιγράφου, ως προνοούσε ο όρος 8.3.1.10 του Μέρους Α των Εγγράφων του διαγωνισμού, ο οποίος προβλέπει ότι:

« 10. Οι Προσφέροντες πρέπει να υποβάλλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά πρωτότυπα ή πιστά αντίγραφα, πλην της δέσμευσης μη Απόσυρσης της Προσφοράς την οποία πρέπει να υποβάλλουν πρωτότυπη.»

Οι Αιτητές ενώ με τη γραπτή τους αγόρευση έθεταν ζήτημα για αριθμό δικαιολογητικών κατά την ενώπιον μας συζήτηση της υπόθεσης για τα μόνα έγγραφα τα οποία επιμένουν ότι η μη υποβολή πρωτοτύπου ή πιστού αντιγράφου συνιστά παράβαση ουσιώδους όρου είναι τα πιστοποιητικά συμμετοχής σε συλλογικό ή ατομικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων και τα ISO 9001 και 13485.

Η Αναθέτουσα Αρχή για τα πιο πάνω δύο πιστοποιητικά στα οποία περιόρισαν οι Αιτητές τον ισχυρισμό τους ότι ο επιτυχών παραβίασε ουσιώδη όρο του διαγωνισμού με την μη υποβολή πρωτοτύπων ή πιστών αντιγράφων παραδέχεται ότι δεν φέρουν σήμανση ότι πρόκειται περί πιστών αντιγράφων υποστήριξε όμως η παράλειψη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί παραβίαση ουσιώδους όρους λαμβανομένης υπόψη του όρου 8.3.1.11 όπου αναφέρεται ότι:

«11. Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητήσει από τους Προσφέροντες την αποσαφήνιση ή τη συμπλήρωση ελλείψεων των κατατεθειμένων δικαιολογητικών, πλην τη Δέσμευση μη Απόσυρση της Προσφοράς και οι Προσφέροντες στην περίπτωση αυτή υποχρεούνται με ποινή αποκλεισμού εάν

δεν το πράζουν, να τα συμπληρώσουν μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία που θα τους ζητηθεί. Η εκ των υστέρων υποβολή πληροφόρησης η οποία θα έπρεπε να δοθεί με την Προσφορά, δεν θεωρείται αποσαφήνιση ή συμπλήρωση και ως εκ τούτου δεν είναι επιτρεπτή».

Συμφωνούμε με τη θέση της Αναθέτουσας Αρχής. Από τη στιγμή που αυτή σύμφωνα με τον όρο 8.3.1.11 διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει αποσαφήνιση ή συμπλήρωση ελλείψεων των ήδη κατατεθειμένων πιστοποιητικών η παράλειψη του επιτυχόντα να συμμορφωθεί με τον όρο 8.3.1.10 δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί απόκλιση από μη ουσιώδη όρο. Εάν ο όρος αυτός ήταν ουσιώδης δεν θα παρείχετο δυνατότητα στην Αναθέτουσα Αρχή να ζητήσει μετά την υποβολή των προσφορών συμπλήρωση των δικαιολογητικών.

Προς την πιο πάνω θέση συνηγορεί και η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην *C-336/12 Ministeriet for Forskning, Innovationog Videregående Uddannelser v Manova A/S* ημερομηνίας **23 Οκτωβρίου, 2013**, στην οποία το Δικαστήριο ανέφερε:

«39 Έτσι, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα δεδομένα που περιλαμβάνονται σε έναν τέτοιο φάκελο, αρκεί η αίτηση αυτή να αφορά στοιχεία ή δεδομένα, όπως ο δημοσιευμένος ισολογισμός, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας.

40 Παρά ταύτα, πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα πράγματα θα ήσαν διαφορετικά αν τα έγγραφα της δημόσιας συμβάσεως επέβαλλαν επί ποινή αποκλεισμού από τη διαδικασία την κοινοποίηση του εγγράφου ή της πληροφορίας που λείπει. Πράγματι, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ., στο ίδιο

πνεύμα, απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-496/99 P, Επιτροπή κατά CASSucchidiFrutta, Συλλογή 2004, σ. I-3801, σκέψη 115).»

Τα έγγραφα που ο επιτυχών παρέλειψε να υποβάλει αφορούν στοιχεία τα οποία δεν επιδέχονται τροποποίησης ή αλλοίωσης με αποτέλεσμα να μπορούν να αποσαφηνιστούν χωρίς να παραβιάζεται το ισχύον δίκαιο.

Ούτε τίθεται ζήτημα έλλειψης έρευνας από την Αναθέτουσα Αρχή αφού σύμφωνα με την **TASNI ENVIRO LTD ν. ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, Υπόθεση Αρ. 2205/2006, 14 Ιανουαρίου, 2010**

«Εν πάση περιπτώσει, δεν θεωρώ ότι η διοίκηση έχει υποχρέωση να ερευνά την κάθε λεπτομέρεια ή στοιχείο που αναφέρεται σε μια προσφορά ή σε μια αίτηση. Η υποχρέωση έρευνας κάποιου συγκεκριμένου στοιχείου, προκύπτει κατά την άποψή μου, στην περίπτωση που το αρμόδιο όργανο αμφιβάλλει για την ύπαρξη του. Όμως, όταν η διοίκηση δεν έχει αμφιβολία για την ύπαρξη του συγκεκριμένου στοιχείου, δικαιούται να θεωρήσει ότι αυτό υπάρχει. Για παράδειγμα, αν ένας υποψήφιος αναφέρει ότι είναι κάτοχος ενός πτυχίου ή ότι έχει προηγούμενη πείρα και δώσει τις αναγκαίες λεπτομέρειες, η διοίκηση έχει υποχρέωση να ερευνήσει ή να επιβεβαιώσει τα στοιχεία, μόνο αν έχει οποιαδήποτε αμφιβολία γι' αυτά. Θα καθίστατο πάρα πολύ δύσκολο το έργο της διοίκησης αν εναποτίθετο σ' αυτήν υποχρέωση έρευνας κάθε στοιχείου και κάθε λεπτομέρειας.»

Ούτε οι ισχυρισμοί περί παραβίασης της αρχής της ισότητας, της αρχής της καλής πίστης και έλλειψης αιτιολογίας της προσβαλλόμενης απόφασης ευσταθούν. Οι Αιτητές δεν έχουν αποδείξει το βάρος απόδειξης που έχουν ότι η Αναθέτουσα Αρχή χειρίστηκε κατά διαφορετικό τρόπο τους προσφοροδότες. Το ότι η κρίση της Αναθέτουσας Αρχής σε σχέση με την προσφορά του επιτυχόντα δεν έγινε αποδεκτή από τους Αιτητές δεν εξυπακούει παραβίαση του Άρθρου 28 του

Συντάγματος ούτε ότι κατά την άσκηση των εξουσιών της παραβίασε την αρχή της καλής πίστης.

Η προσβαλλόμενη απόφαση αλλά και το περιεχόμενο των διοικητικών φακέλων περιέχουν την απαραίτητη αιτιολογία έτσι ώστε δεν παρέχεται περιθώριο επέμβασης.

Με βάση όλα τα πιο πάνω αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η παρούσα Προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής επικυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.